

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v LjubljaniTelefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Ne mislimo utihniti!

Ne, prijatelji in sovražniki, prav nič ne mislimo na to, da bi utihnili, čeprav se prvi tega bojite, drugi pa to vroče želijo. Ne mislimo utihniti, čeprav se naši sovražniki, tisti, ki jih je strah sodbe naroda, trudijo na vse kriplje, da bi nam onemogočili delo in razvoj.

Razumemo prav dobro vse ukrepe, ki tako-le počasi prihajajo do veljave in sistematično zožujejo in manjšajo možnosti. Toda vse to, gospoda, je brezplodno in brezuspešno delo. Ukrepajte in sklepajte, kar hočete, nas ne boste ustavili, kajti nas žene in priganja zavest dolžnosti, zavest odgovornosti, pa se prav malo memimo za vse ovire in težave, pa tudi za vse žrtve.

Mi se zavedamo, da vodite narod in državo v nesrečo, pa je zato ni sile, ki bi nas zadržala v boju za narodovo bodočnost in bodočnost države.

Vemo, da vas je strah sodbe tega do-brega naroda, ki je pričel energično otre-sati se vaše tiranije in je odločen napra-viti enkrat za vselej konec metodam, ki ste jih vpeljali v javno življenje. Vemo, da bi bilo v vašem interesu, zadušiti vsa-ko svobodno besedo, toda mi tudi prav dobro vemo, da je svobodna beseda, pi-sana in govorjena, najboljše jamstvo za zdrav razvoj in čistost javnega življenja in dela. Svoboda besede, zdrava kritika in plemenita tekma so predpogoji napredka. Komur je dobro naroda in države resnično pri srcu, temu je svobodna beseda in kritika najmočnejša opora in kontrola za pravilnost dela in smeri.

Popolnoma drugače pa je, če kje na-meni niso povsem čisti, če je komu dobro naroda in države le krinka za grde, se-bične namene. V tem slučaju je seveda svobodna beseda in kritika neprijetna, pomagati mora omejitve svobode. utihniti mora svobodna beseda, kritiki se za-drgne vrat, vsak samostojen podvig pa se zaduši.

Tišina zavladala v javnem življenju. Tišina pa zavaja oblastnike in mogoč-nike le v večje in večje zablode in na-pake. Tišina daje slabiču pogum, da po-sega vse globlje in globlje v svobodni-pravice sodržavljanov, da pušča vse bolj in bolj prost tek svojim slabostim in željam. Slepota je vsak dan večja, tišina vsak dan bolj moreča.

Pri nas je vladala že velika tišina, ko smo se vrgli borci in bojevniki v boj pro-ti terorju klike, ki je strahovala Sloveni-jo, ki je hotela vzeti našemu človeku prav vso svobodo in prav vse pravice svobod-nega državljanja in vse to pod krinko lažne državnosti. Ljudje, ki bi jih lahko imenovali brezbarodni ciniki, so preganjali dobre in poštene državljan-ke kot anacionalne, protidržavne elemente in tako izpodjedali temelje države ter ubijali državljansko zavest. Sistematično so zatrli vsako svobodno kritiko, pa se je v takem ozračju prav lahko bohotno raz-pasla nemoralna in korupcija.

Mi smo pretrgali tišino, pretrgali smo jo pod izbruhom viharja. Izpregovorili smo jasno in odločno ter brez strahu na-stopili proti terorju samozancev. Oprti na svojo poštenost, na poštenost in čistost svojih namenov, oprti na pravičnost na-ših zahtev, smo stopili odločno v boj pro-ti celemu sistemu, čeprav je izgledal ta-krat vsemogočen. Ni še zatrt v naših sr-cih idealizem, ni še ugasnila zavest dolž-nosti in odgovornosti. Mi, ki smo morali pustiti najlepša leta svoje mladosti v voj-ni, v borbi za osvobojenje, mi, ki smo morali v bojih in dvomih, negotovosti in raz-očaranjih vstvarjati svoje eksistence v teh težkih letih, smo trdno odločeni žrtvo-vati, če treba, še ostali nam del življenja, borbi za zmago načel, ki naj vstvarijo vsaj naši mladini, našim otrokom lepšo

II. Informativni sestanek delegatov krajevnih organizacij »Boja« in skupin bo-jevnikov za celo dravsko banovino se bo vršil na Mali Šmaren, v soboto 8. t. m. ob 9. uri dopoldne v Trgovskem domu, Gregorčičeva ul. v Ljubljani.

OSREDNJI IZVRŠNI ODBOR V LJUBLJANI.

(Delegati se lahko poslužijo ugodnosti popusta železniške vožnje za obisk ljubljanskega jesenskega velesajma. Po sestanku bo skupno kosilo.)

Zborovanje slovenskega trgovstva

V soboto 25. in nedeljo 26. avgusta t. l. je zborovalo slovensko trgovstvo v lepih Slovenskih Konjicah, da podkrepiti težnje in zahteve, ki so bile izražene že na velikem vsedržavnem trgovskem kongresu v Skoplju.

Častna udeležba delegatov vseh združenj je pokazala, da se slovensko trgovstvo v odlični meri zaveda svojih stanovskih organi-zacij, da pa o pravem času poudari vse za-hteve trgovstva, ki so vse v pravcu izbolj-šanja težkih gospodarskih prilik, v katerih se nahaja naša država.

Zborovanje je vodil predsednik J. J. Kav-čič. Na predkonferenci so se do podrobnosti pretresala vsa važna vprašanja, tako n. pr. davčno, kreditno, dalje vprašanje noveliza-cije obrtnega zakona, zaščita trgovcev, sta-nje naše lesne trgovine in konečno tudi vprašanje izvoza sadja. O poteku zborovanja je že itak poročalo naše dnevno časopisje, pa opozarjamo pri tej priliki vse naše čitatelje, naj potek zborovanja pazno zasledujejo v »Trgovskem listu«, ki bo podrobno poročal o vsem, kar se je na zborovanju ugotovilo. Debate so bile zelo stvarne, kritika dobro-hotna v interesu izboljšanja obstoječih tež-koč ter se je ugotovilo, da je davčna obre-menitev presešla meje znosljivosti in plačil-ne sposobnosti. Trgovci zahtevajo, da se po-razdele davki sorazmerno po gospodarski moči stanu, da se ukinejo vsi privilegiji, da se izvede reforma zakona o neposrednih dav-kih v pogledu na kontingentirane pridobnine, določitev davčnega minimuma, izprememba načina sestave davčnih odborov, ustavitve davčnih rubežev, dovolitev obročnih odpla-čil, dalje, da se v zakonu o Hipotekarni ban-ki izpremeni določba glede obveznega vla-ganja denarja v Hipotekarno banko, tako da morejo hraniti denar tudi zasebni denar-ni pupilarno varni zavodi. Zahtevalo se je

tudi, da se trošarina na vino in žganje ure-di tako, da se bo pobirala trošarina pri pro-daji. Glede kreditne politike stoji slovensko trgovstvo na stališču, da naj Narodna banka zniža eskontno mero na višino, ki jo ima ve-čina ostalih držav, odnosno na največ 5% in da naj Narodna banka postane regulator ob-restne mere. Narodna banka naj, kar so storile tudi druge države, podpre druge zavode s krediti v svrhu njihove zopetne likviditete ter konečno, da se uvede večje in direktno kreditiranje trgovine.

Glede zaščite trgovstva je bila zahteva, da se za aktivne, a po kmetski zaščiti in ne-likvidnosti denarnih zavodov v plačilne tež-koče zašle trgovce izda uredba o ureditvi pla-čil po predlogih, ki so jih predložile trgovske stanovske organizacije. V pogledu ureb-be o zaščiti kmeta zahteva trgovstvo, da se terjatve trgovcev izločijo iz zaščite.

Razpravljajoč o gospodarskem položaju, se je sklenilo zahtevati, da se omogoči go-spodarstvu, na osnovi svobodne gospodarske diskusije in tiska, zdravo in temeljno raz-pravljanje o vseh važnih vprašanjih in pro-blemih. Ugotavlja se, da naša notranja go-spodarska politika ni v skladu s potrebami gospodarstva. Upravlja se enostrano, ne uva-žajoč potrebe vseh delovnih stanov. Trgov-stvo nadalje ugotavlja, da je nujno potrebna reforma gospodarske politike, ki naj se iz-vede tako, da bodo zastopani v narodnem predstavištvu vsi delovni stanovi, konečno je padla zahteva za čimprejšnjo upostavitve go-spodarskega sveta.

Na predkonferenci so posegli v debato med drugimi tudi gg. Senčar iz Ptuja, Ivan Jelačič, Ljubljana, Franjo Skrbec, Ljubljana, Ant. Verbič itd. ter gg. Hrastelj in Kuharič, ki sta govo-rila proti Prizadu.

Tajnost silnikov

V življenju narodov opažamo neko posebnost, ki jo najdemo tudi v življenju posameznika: pogosto namreč vidimo, da se narodi oz. ljudje, ki se ne odklikujejo po kaki posebni nadarjenosti, povzpno do takih položajev in do takega vpliva, da obvladajo druge, ki so morda mnogo pa-metnejši, zmogljivejši in delavnejši od njih.

Odkod prihaja ta pojav? — Preden si damo odgovor na to vprašanje, si mora-mo ogledati neke karakteristične in simptomatične pojave, ki nas obdajajo.

Korak za korakom opažamo, da je pri nas tuji kapital silno močan in vpliven ter da uživajo razna tuja podjetja, kakor Batignolles, Treppca Mines, La Dalmatiene, Borski rudnik, Bata itd. številne pred-

bodočnost, mirno in zadovoljno življenje v solncu resnice, pravičnosti in poštenja.

Zato je zaman ves napor naših sovraž-nikov. Zato je nepotrebna bojazen naših prijateljev. Mi ne bomo utihnili, ne bomo popustili. Mi ne moremo in ne smemo popustiti, ker se predobro zavedamo usod-nosti sedanjih dni. Mi se zavedamo, da je bojevniški pokret zadnji up, zadnja nada težko preizkušenega naroda, mi se zavedamo, kaj bi sledilo, če bi omagali mi.

Zato ne bomo omagali, zato ne bomo popustili, zato tudi ne bomo utihnili,

Stane Vidmar.

toda vsi omenjeni privilegiji so še vedno v veljavi!

Vprašamo se, kateri razlogi se sploh morejo navajati v opravičilo takih privi-legijev, ko je vrh tega še znano, da so javna dela, ki jih imenovana družba vr-ši, kljub vsem olajšavam nekolikokrat dražja, kakor bi jih država lahko dobila od domačih podjetnikov, ki morajo no-siti vsa bremena.

Pri nas obstojajo podjetja, ki zanje socijalna zakonodaja sploh ne velja. Pod-jetja, ki ne plačujejo nadur in tudi taka, ki po cele dolge mesece ostajajo svojim delavcem dolžna že itak škandalozno niz-ke mezd.

Tako se ne more ravnati z narodom, ki zna braniti svoje osnovne pravice.

Ko so ob prevratu odhajali avstrijski uradniki in oficirji nemške narodnosti iz naših krajev, so se posamezni izmed njih izražali v tem smislu, da nastalo stanje ne more biti trajno, ker naš narod ni spo-soben, da samega sebe vlada. Jasno je, da so naši take gorostasne trditve odločno zavrnili in navajali dokaze o nadarjeno-sti našega naroda. Nekdo izmed Nemcev je takrat odgovoril: »Vse to je znano in priznано, ne izpremeni pa dejstva, da ste premalenkostni, preozki; izgubljate se v detajlih, ki vas ovirajo, da bi ob pravem času rešili važne stvari.«

Od onega dne smo doživeli marsikatero bridko iztreenjenje, ki je v neki meri po-trdilo trde besede odhajajočega avstro-nemškega oficirja. Tu je treba le dostavi-ti, da krivda ne zadene naroda marveč inteligenco.

Doba bučnega »hejslovanstva«, ki se je izživljalo v paradah, veselicah in zdra-vicah, je davno minula. Danes, ko je pri nas zaposlenih oz. nastanjenih na deset-tisoče inozemcev in drugih tujcev, ki svoj vpliv pogosto uporabljajo proti intere-som našega naroda in države in ki so pri nas vseskozi nepotrebni, danes, ko imamo vedno več in močnejših kraljev na Betajnovi, če že ne inozemcev, pa vsaj tujcev po imenu, duhu in jeziku, ki nas ne obvladajo le gospodarsko, ampak tudi politično, smo na svoji lastni zemlji in v lastni državi njihovi brezpravni hlapci.

Zakaj?

Morda je najvažnejša lastnost onega, ki nekoga obvlada, vseeno, ali gre tu za narod ali za posameznika, ta, da v vsemih sredstvih brani in utrjuje svoj položaj, da ima vedno odprte oči za vse, kar je v tem oziru važno, in vedno čas za reševanje problemov, ki so s tem v zvezi. Oni, ki te svoje prve in najvažnejše naloge ne vidi, ker so manj važne stvari v stanju da ga zmotijo, da izgubi najvažnejše iz oči, ne bo dolgo obvladal niti drugih niti sebe, temveč mu bodo v kratkem ukazo-vali drugi.

Morda je v tem glavna razlika med vladajočimi in vladanimi. Vse kaže, da je ravno tu kriterij za vsak »Herrenvolk« ali »Edelvolk«, da je to tista tajnost, ki stavlja milijonske narode, celo stomili-jonske narode pod nagajko neznanega številca silnikov. Številni Rusi so morali poklicati tujca Rjurika, da jim je ukazo-val, ker sami niso zmogli ničesar. Številni slovanski narodi so bili skoz dolga stolet-ja hlapci in, če pogledamo svojo slovensko zgodovino, si moramo priznati, da so naše lastnosti malih ljudi omogočile tujcem, da so nas brez napora z lahkoto izrabljali in nam ukazovali. Ali se iz tisočlet-nega trpljenja tega svojega naroda ne bomo ničesar naučili?

Poleg državne samostojnosti in svobo-de naroda spada med najvažnejše ne-dotakljivost državnega teritorija ter blago-stanje vsega naroda. Svoboda in blago-stanje, to sta dva izraza za isti pojem, kaj-ti siromaštvo je suženjstvo; brez ugodne-ga gospodarskega stanja prebivalstva ni osebne in narodne svobode, brez te svo-bode pa tudi ne more biti pravega blago-stanja. Zato zaslužijo narodno-gospodar-

ska vprašanja največjo pozornost, zato je na gospodarskem polju treba odločnega odpora vse javnosti, če so življenjski interesi naroda v nevarnosti. Naša pasivnost v tem oziru je sigurna pot v izgubo in naše vladajoče razmere so zadosten dokaz za to trditev. Šele, če bodo interesi našega naroda, to so interesi našega malega človeka res v prvi vrsti vpoštrevani, bomo krenili na pot odstranitve naših težkoč.

V meso in kri vsakega slovenskega inteligenta, vsakega našega človeka, ki ima kaj vpliva, delokroga ali oblasti, mora prodreti globoko spoznanje, da bodo njegovi osebni interesi le tedaj zaščiteni in da bo njegov narod le tedaj res svoboden in vlade nad samim seboj zmožen, če bo

on znal razlikovati važno od nevažnega in če bo natanko ločil bistveno od nebstvenega. To mora vpoštrevati v svojem delokrogu in to moramo mi vsi vpoštrevati v splošnih narodnih zadevah, kjer moramo interese skupnosti kot nekaj bistvenega brezpogojno stavljati nad interese posameznika kot nekaj nebstvenega.

Po jutranjem in večernem Očenašu in Češčeni Mariji bi moral vsak naš inteligent vselej ponavljati še te besede:

Vselej sem pripravljen za narodno svobodo in blagostanje umreti. Dokler pa za te ideale živim, jih dozevam le s tem, da ločim važno od nevažnega in da tisto, kar je važno, zasledujem prav do konca. Amen.

lepši dokaz ta, da je po shodu JNS v Brežicah pridobil na članstvu naš »Boj«. Še isti dan se je vpisalo mnogo novih članov v našo organizacijo, in sicer niso to bili opijanjeni mlečnozobei, ki so pristopili, temveč trezni, resni kmetje-volilci. Sapienti sat!

Novo mesto. Gospod urednik! Čas beži in mi bežimo z njim. Ljudstvo se zaveda našega »Preloma«, ki objektivno poroča, ki se bori proti pijavkam naroda in ki stremi za dobrobit ljudstva, ne oziraje se na poklic. Da je temu tako, je dokaz seznam naročnikov »Preloma« po Dolenjskem in Beli Krajini, osobito pa v dolenski metropoli, v Novem mestu, kjer imamo danes, t. j. 27. t. m. že 109 naročnikov priljubljenega »Preloma«. Vse, kar je poštenega se oklepa in naroča na »Prelom«, ki je postal vsled svojega nastopa proti korupcionistom najpriljubljenjše čtivo, vsled česar smemo upati, da se število naročnikov zviša v doglednem času na 300.

Nesebičnost

Oblast in visoki položaji morajo biti najvišja služba in žrtev za narod in državo.

(Iz lista »Zbor«, ki je pričel izhajati v Beogradu.)

Znano je, da sta se oba največja misleca starega veka, Platon in Aristotel v mnogih vprašanih znatno razlikovala. V enem vprašanju pa, v vprašanju osebnosti, ki naj se bavi z državno in družabno politiko, sta oba največja teoretika stare Evrope popolnoma soglašala. Obeja je bilo čisto jasno, da niti najlepša politična ideja niti najpopolnejši zakon ne pomeni ničesar, ako izza njih ne stojijo ljudje; ki so sposobni, da pravilno in uspešno uporabljajo zakon ter da prenesejo idejo v delo.

Posebno Aristotel je povdarjal, da je prvo in glavno načelo nesebičnost javnega delavca, kar je mnogo važnejše od strokovne sposobnosti in znanstveno dognanih izsledkov. Oba filozofa sta smatrala, da je le nesebičen in sposoben človek res pravi tip javnega delavca, ki ima pravico, da se v svoji okolici pojavljuje kot vodilna osebnost.

Nesebičen in sposoben politik bo morda imel namesto želje, da bi hitro obogatel, željo, da bi zadostil svojemu častihlepju po oblasti. Tako se namreč v njem izraža politični interes. Toda v nekaki združbi ljudji, kjer se bo vsako delo moglo pregledati in jasno oceniti, se bodo same po sebi razvile težnje, da se pretirane ambicije sposobnih toda ne popolnoma nesebičnih politikov spravijo na zdravo mero. Kljub vsemu pa je častihlepnost po oblasti manj nevarna vrsta sebičnosti, kot pa je pohlepnost po denarju, ki je najbolj bistvena lastnost večine nesposobnih politikov.

Ker torej denar kot najjasnejši izraz bogastva v največji meri preprečuje potrebno širjenje zdravega in za družabni napredok neobhodnega političnega interesa, bi bilo torej potrebno, da se politikom kot nosilcem oblasti kratkomalo onemogoči vsaka obogatitev.

Od tega bi ne imela koristi samo celota, temveč tudi politiki sami, ker bi šele tedaj lahko razvili svoje politične sposobnosti na najnesebičnejši način. V tem slučaju bi seveda država in družba morali zagurati politikom pogoje za življenje. V starih Atenah so stanovali vsi ministri brezplačno v državni stavbi, kjer so cel dan delali, za kar so dobili od države brezplačno hrano, ki pa se ni razlikovala od hrane ostalih državljanov.

Materijalna nesebičnost torej ni nemogoča stvar, ona naj bi bila predpogoj za vse one, ki želijo vstopiti v službo splošnih interesov skupnosti. Politiki in državniki, ki se brigajo predvsem za dnevnice, provizije in tantijeme, nimajo pravilnega, zdravega političnega interesa ter nimajo pravice povdarjati da so služabniki kakršnekolik demokratične. Z njimi je treba ravnati ravno tako, kot se ravna z vsemi ostalimi narodnimi in družabnimi škodljivci.

Številne korupcijske afere, katere so zakrivil ali omogočili posamezni povojni politiki in državniki, ker so izkoriščali politiko in položaj oblasti — morajo privedi do misli, da se morajo najti sredstva, da se take afere preprečijo. Ako pa se bo našel pravi ukrep, da politika in oblast ne bosta mogli več podpirati obogatitve, tedaj najbrže ne bo več takega prerivanja za visoke položaje... Čisto gotovo pa se za oblast ne bodo potegovali oni sebični nesposobneži, ki so vedno bili in so še največja nadloga za narod in državo.

Oblast in visoki politični položaji morajo biti najvišja služba in žrtev za narod in državo — ne pa sredstvo za osebno obogatitev in za uživanje in to še celo brez kakršnekolik odgovornosti!

Dr. M. B.

Takih ljudi potrebujemo

Gospodarske prilike na deželi postajajo iz dneva v dan neznosnejše, in sicer ne samo pri nas, ampak tudi v drugih delih naše države. Kmet gleda s strahom v svojo bodočnost, ker si več ne zna pomagati. Posašča se ga obup in zares čudno je, da je najti ravno pri našem malem človeku še toliko samožalostnega udejstvovanja, da zamore v kljub velikemu pomanjkanju vzdržati v teh hudih časih. Med pravimi kmeti najdemo tudi še mnogo ljudi, ki imajo največ smisla za pravočasno odpuščanje svojim sotrpinom, ker jih huda stiska združuje k samopomoči in samobrambi.

Koliko idealizma je še med našim narodom, je pred nekaj dnevi objavila beograjska »Politika« kot svetel primer kmetijske solidarnosti in samopomoči. V občini Tekija blizu Kruševca, ki je prišla vsled gospodarske stiske in obubožanja svojih kmetijskih prebivalcev v hude denarne stiske, je občinski odbor sklenil odločne in važne ukrepe za ublažitev razmer. Narod namreč ni mogel več plačevati toliko občinskih doklad, kolikor je bilo v občinskem proračunu za to leto predvideno. Zato so občinski možje sklenili, da bodo vsa dela v blagor občine izvrševali brezplačno. Celotna občinska uprava se je namreč odrekla vsem plačam in nagradam, ki jim sicer po zakonu pripadajo. Tudi občinski tajnik si je brez nadaljnega samoznizal prejemke na polovico. Na ta način upajo v tej občinski upravi doseči ravnotežje.

Ta neobičajen in izreden pojav nam prikazuje težke razmere, v katerih živi naša vas. Istočasno nam tudi dokazuje, da je najti ravno med preprostimi sloji naroda še vedno zdravo zrnje in izredno požrtvovalne in nesebične ljudi, ki jim je obča korist bolj važna nego lastna. Da bi našel ta lepi vzgled tudi pri nas in v ostalih delih države, zlasti na odločilnih mestih, svoje posnemalce!

Eden izmed mnogih

Nekje v Posavju živi učitelj, 50 leten mož, ki je bil vse svoje življenje naroden in vedno naprednega političnega prepričanja. V službi je bil vedno najboljše ocenjen, zasebno in v službi brez vsakega madeža. Svoje narodno prepričanje je dokazal tudi med vojno, ko je riskiral celo svoje življenje in eksistenco svoje družine, da je avstrijskemu prekemu sodu trgjal iz kremljev jugoslovnsko orijentirane fante-upornike proti avstrijskemu režimu. Ob prevratu ni šel domov k svoji družini, ampak je, ko je uvidel potrebo, ves čas demobilizacije vršil skrajno naporeno službo poveljnika na celjskem kolidvoru. Tu je tudi prisilil zadnji nemški »Gemeinderat« k demisiji. Odšel je nato na Koroško, kjer je bil v vojaški službi, dokler so se vršile vojaške operacije. Šele potem je šel v civilno službo — in to zopet na Koroškem — do plebiscita. Bil je torej dovolj nacionalen in človek bi sodil, da bo naš nacionalni upošteval to njegovo preteklost vsaj v toliko, da ga bo pustil pri miru, zlasti še ker se je izkazal tudi v praksi socialnega. Izmed otrok sta mu ostala pri življenju samo dva, a ker je njegova žena tudi učiteljica, je tedaj »dvojni zaslužkar«, je vzel k sebi še družino starega brezposelnega reveža, obstoječo iz matere in dveh otrok, ki oba študirata na njegove stroške.

Ima pa ta mož precejšnjo napako, da se ne pusti brez vztrika osebno žaliti, niti ne od njemu službeno podrejenega učitelja. In to je greh, ki za njega ni odveč. Zlasti radi tega ne, ker ima ta učitelj-žalitelj že precejšnjo disciplinsko preteklost za sabo. Nacionalni se je postavil na stališče, da je treba žalitelja povišati žaljenega pa ponižati — kajti nikakor ne gre, da bi bil žalitelj kaznovan, žaljeni pa da bi ostal brez vsake kazni zaradi predrznosti, da si je upal naznaniti učitelja, ki je že v dobi svetovne vojne pokazal svojo nacionalnost s tem, da si je svoj pošten slovenski priimek ponemčil. Seveda je danes — v dobi Jugoslavije — tudi ravno tako nacionalen, kajti piše svoj priimek po jugoslovanskem pravopisu, a ne samo to, tudi svoje krstno ime je pojugoslovnil.

Živela nacionalnost!

Ustanovni občni zbori »Boja«

V nedeljo 2. sept.:

Svetinje pri Ormožu ob 8. uri.
Sv. Miklavž pri Ormožu ob 15. uri.
Slov. Konjice ob 8. uri.
Sv. Križ pri Litiji ob 15. uri.

V petek, 7. sept.:

Zg. Šiška ob 20. uri.

Beseda o zamrznjenih 3 milijardah

Na shodu v Brežicah 12. t. m. je gospod Ivan Pucelj, minister na razpoloženju, po pravici izjavil, da je najbolj pereče vprašanje za naše kraje, kako spraviti zopet v obtok tri milijarde dinarjev, ki so nekako zamrznile v denarnih zavodih. Seveda pa povdarjanje te želje, četudi se zgodi na sijajnem manifestacijskem zborovanju v Brežicah, ne pomaga mnogo. Če bi bil to skrb izrazil minister Ivan Pucelj pred malo tedni, ko je še bil aktivni član vlade, bi to v današnjih razmerah sicer tudi na stvari mnogo ne spremenilo. Danes pa sploh nič ne izpremeni, če se ne doseže sloga prizadetega naroda.

Za to veliko nalogo potrebna sloga se pa ne bode dosegla s strogimi besedami zoper one, ki v skrbi za bodočnost našega naroda zahtevajo odločilna dejanja. Kadar je učitelj v šoli postal strog in nam pretil s tepežem, smo že kot otroci slutili, da je nesposoben zaradi svojih slabih živcev.

Prejšnji teden sem z velikim zanimanjem v »Politiki« pograbil članek »Kredit za malega človeka«, ker sem se nadejal, da bode se tu odgrnila zavesa pred kuhinjo, kjer se zadnja leta kuha gospodarska politika. Vem tudi, da »Politika« naprej brekna o tem, kar načelniki kuhajo. Toda v članku sem izvedel le, da so dotični denarni zavodi še iz časa Avstrije, iz nove dobe pa še ni kaknega zakona, da pa torej treba smatrati vse, kar je tu, kot neobstoječe, kot »tabula rasa«, osnovati pa na novo neke kreditne naprave. To je skoro spomin na organizacijo izvoza pšenice!

Tudi osebe, ki so blizu odločujočih mest, so me podučile, da se hoče prepustiti ustanove

dobrega Slovenca Vošnjaka, ustvarjene po dobrih skušnjah svetovnih prijateljev kredita malega človeka, Reifeisena in Schulze-Delitscha, ker imajo temelj v avstrijski preteklosti, ki je bila v tej točki bolj naša nego avstrijska, usodi Slavenske banke. Pravi se, da Narodna banka ni smela pomagati, ker je pod nadzorstvom Pariza, akoravno je to gotovo le prazen izgovor, pa da nima sredstev, kar bi bolj verjel.

Preostane torej, da molčimo in pustimo, da se valutna politika dela za nekatere rentirje z žrtvovanjem narodnega gospodarstva, ali pa iščemo slogo in v posledici iste samopomoč za obživljenje desetletnih preizkušenih naprav naše gospodarske samopomoči malega človeka. Predpogoj je pa vzbujanje zaupanja v vodstva denarnih zavodov, katerega posla pa ne bode zmožal po dosedanjih metodah gospod Ivan Pucelj le v zvezi z dr. Albertom Kramerjem. Stvar tiči tam, kjer je bila v septembru l. 1931, ko sem bil nujno prošil g. Ivana Pucelja, naj vpliva, da se zadrži nameravani razpis volitev, ki so se na nesrečo izvedle 8. nov. 1931.

Gospod Ivan Pucelj mi je takrat zelo kratko odgovoril, da mi o tem ne bode pisal, ampak da ga lahko pridem poslušati o tem na kak shod. Tam bi pa pogovor gotovo ne bil mogoč in bi tudi že bilo prepozno. Ne želim niti danes osebno kakega odgovora. Prosim pa gospoda Ivana Pucelja, naj v imenu ljubavi do našega naroda vsaj danes krene na pota, ki so prizkušena v prejšnjih desetletjih našega skupnega dela.

Maribor, 13. avgusta 1934.

Dr. Vekoslav Kukovec.

Gospodje okrog JNS v Brežicah

Ker se gospodje okrog JNS vedno trkajo na prsa, da so nacionalni, da so edino oni pravi Jugoslovani, hočemo tudi širši javnosti pokazati, kako je s tem. Voditelja JNS pri nas sta narodni poslanec g. Ivan Urek in odvetnik dr. Janko Drnovšek. V tej »nacionalni« stranki sedi sedaj še član (ki je bil prvotno celo v odboru), ki je javno molil svoj nacionalni kredo z besedami: »Heil Hitler!« Baš isti ljubljenec vodstva JNS je zabrusil tukajšnjemu stražniku v obraz, da se p..... na jugoslovanske zakone. In kdo je branil tega »lojalnega patrijota«? Našel je zaščito v tukajšnji JNS.

Na dan občinskih volitev so zavedni fantje Krčani vzklikali pred hišo nekega »lojalnega Jugoslavena«: »Dol z nemškutarji!« Kaj se je zgodilo? Dan na to sta se hitela gg. Urek in dr. Drnovšek opravičevati velegermanom, naj ne zamerijo, da se je mogla zgoditi taka gorostasnost v Brežicah. Ali so naše jugoslovanske Brežice še dandanes »die deutsche Stadt Rann«?

Kaj pa delajo ti »lojalni« člani JNS v Brežicah, da jih baš naša dva »nacionalista« tako krčevito podpirata? — Če se že ne marajo udejstvovati pri narodnih društvih, ker jim tega ne dopušča nacionalna germanska vest — kaj so pa že delali sicer? Na primer na gospodarskem polju? Ali sploh kje sodelujejo? Omenjena »nacionalna« gospoda pa pošiljata pristaše JNS baš k njim, da si »lojalni jugoslovanski« trgovci napolnjujejo svoje itak že polne mošnje do vrha z denarjem našega kmeta, oziroma uradnika in meščana.

Ti zavedni pristaši JNS, katerim je severni del naše banovine še vedno »das deutsche Untersteier«, se kaj malo zanimajo za našo domovino, bolj so jim pri sredu zadeve izven naših mej — gre jim za vlado Dollfussa, oziroma Schuschnigga ali Hitlerja. Na rojstni dan Njegov. Velič. kralja večina teh ljubljencev JNS ne razobeša zastav — pač pa so okrasili svoje hiše s trobojnicami pri shodu JNS dne 12. VIII. 1934.

Kar smo navajali, odgovarja resnici, to niso prazne izmišljotine! Sicer se tega zave-

data tudi voditelja sama, a njima gre le za to, da je kdo vpisan v JNS, naj bo sicer karkoli hoče, lahko hujska zoper jugoslovanske zakone, lahko kliče: »Heil Hitler!«, lahko proizvaža na gramofonu ginljivo himno: »Gott erhalte...«, se lahko spozna na mahinacije z beincinom — nič zato, če je le pristaša mogočne stranke JNS, potem je že »lojalen Jugoslovane«. Kdor pa ni z vami, gospoda moja, ker po svojem jugoslovanskem narodnem mišljenju ne more biti v teh »nacionalnih« vrstah, ta je za vas ničvreden ter se lahko premešča ali napiše na indeks ali ga po poslanec Urek osreči s kakim dopisom. — Gospoda, kje je vajin nacionalni in socialni čut? Ali vama je preganjanje posameznih oseb in hujskanje več kakor dobrobit našega naroda? Kaj sta pa že ukrenila za zboljšanje našega splošnega položaja? Dosti dolgo sta že na krmilu — prvi dobiva krasno mesečno plačo kot poslanec, drugi si je v tem času že sezidal hišo — a kaj sta izposlovala narodu? Gospodarstvo hira na celi črti, beda med ljudstvom še ni bila nikoli tako neznosna, uradništvo dobiva vedno manjše plače in te šele okoli sredi meseca itd. itd. Hic Rhodus, hic salta!

Gospodu Ureku ne moremo zameriti, saj so zdravniki (kazenski spis okrožnega sodišča v Celju, opravilna števil. Vr. VII. 914/23.) pričali, da boleha na prirojeni duševni manjvrednosti, čudimo se pa njegovemu pobočniku. Čudimo se pa tudi, da v delovanje teh dveh gospodov ne posežejo oblasti. Kaj pa občina? Ali imajo gospodje občinski svetovalci in odborniki vedno še zaupanje v svojega predsednika dr. Drnovška?!

Imenovana »nacionalna« gospoda sta nam v Brežicah torej dobro znana. Nismo pa vedeli, ali so tudi njihovi ljubljanski voditelji istega kova. Čitali smo o njih mnogo, mislili pa smo, da so to menda le strankarske hujskarije, sedaj pa, hočeš-nočeš, moramo verjeti — kar pišejo listi o njih. — Brežiška »manifestacija« JNS nas je o tem poučila.

Da je tudi naš zaveden kmet skupen nastop generalnega štaba z g. Urekom in dr. Drnovškom videl v pravi luči, nam je naj-

Jožef Gorišek

Rajhenburg. V valovih Save je našel svojo prerano smrt Gorišek Jožef iz Senovega, navdušen član bojovniške skupine Rajhenburg. Dne 7. avgusta je šel, da se v soparnem dnevu okoplje in osveži v njenih bistrih valovih, ki so ga pa neusmiljeno pogoltnili na žalost vseh, ki smo ga poznali, in v neizmerno bolečino ter nenadomestljivo izgubo svojim staršem, ker je bil edini sin. Pokojni Jože je bil miren ter vnet za vse dobro in lepo, vključno pa borbene duha, mnogoobetajoč ter ves prežet vzvišene bojovniške ideje. On je v našem kraju prvi naročil »Prelom« za kolportažo, udeležil se je vseh bližnjih bojovniških zborov, celo na celjski zbor se je peljal s kolesom. Pokojnega je Sava odplavila do Zagreba in je sedaj v Zagrebu pokopan. Pogreba se je poleg hudo prizadetih starišev udeležilo tudi lepo število tovarišev bojovnikov, ki so ga nosili in spremljali na njegovi poslednji poti. Med njimi je bil tudi č. g. kaplan Jakob Zidanšek, ki je opravil pogrebne obrede in ob odprtem grobu spregovoril krasne poslovilne besede. Časten mu spomin, žalujočim staršem pa naše iskreno sožalje! **Bojevniška skupina Rajhenburg.**

Gibanje »Boja«

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji. Tu se je vršil dne 19. avgusta t. l. ob 8. uri ustanovni občni zbor kraj. org. Združenja borcev Jugoslavije. Zbor je vodil predsednik priprav. odbora A. Janžekovič, ki je pojasnil v kratkih besedah pomen in potrebo organizacije, izrazil veselje, da vidi celo faro v taboru »Boja«, poudarjal, da se je na dvakratno oznanilo Jugoslovanske nacionalne stranke zbralo ravno 5 mož, a na današnjem zboru vidimo skoro vse moštvo fare. Tako kaže zbor jasno sliko, da je to v resnici ljudski vsenarodni pokret. Ker je predstavnik oblasti zabranil predsedniku vsako nadaljnjo debato, preide na volitev načelstva in odbora. Izvoljeni so bili sledeči tovariši: za predsednika tov. A. Janžekovič, kmet v Strjancih; za podpredsednika tov. Fr. Petek, kmet v Cvetkoveh; za tajnika Stanko Kosi, trgovec, Sv. Lenart; za blagajnika Peter Munda, kmet v Cvetkoveh; odbor in nadzorstvo tvorijo pa sledeči tovariši: Lenart Korpar, kolar, Osluševci; F. Ozmeč, pos. sin, Cvetkovci; Ivan Kirič, posestnik, Osluševci; Simon Žuran, sodar, Podgorci; Stanko Podplatnik, kmet, Bresnica. Nadzorstvo tvorijo: Fr. Horvat, kmet, Osluševci; Franc Vesenjaj, kmet, Bresnica; Martin Krabonja, kmet, Cvetkovci; Franc Pintarič, kmet, Zamušanci; Alojz Zemljčič, kmet, Prslada. — Predsednik se v imenu odbora zahvali za zaupanje, obljubi organizaciji zvestobo, poudari, da bo organizacija delovala pod njegovim predstvom vedno v duhu ljudstva in ciljev »Boja«. Predsednik apelira na zastopnika osrednjega izvršnega odbora in izraža upanje, da bo tudi izvršni odbor deloval vedno v duhu volje svojega naroda v interesu njegovem in za dobrobit cele naše domovine Jugoslavije. Pri

slučajnostih se oglasi k besedi tov. Škrbec iz Ljubljane, pojasni vzrok, zakaj ne morejo govorniki poročati obširneje radi prepovedi sreskega načelstva, pojasni v kratkih, markantnih, zanosa polnih besedah razvoj in pomen »Boja« in izroči vsem navzočim tovarišem pozdrave deset in desettisočev tovarišev borcev. Pozove vse navzoče, da se v spomin vseh tovarišev borcev, Slovencev, Hrvatov in Srbov, vsi navzoči spominjajo s parminutnim molkom in s trikratnim vzklikom: Slava! Nato izrazijo vdanost Nj. Vel. kralju in vladarski hiši s trikratnim »Živijo!« Urnebesni gromki vzkliki našemu kraljevskemu domu so bili izraz čustva našega naroda in iskrenosti njegovega mišljenja. S pripombo, da se bomo v najkrajšem času zopet videli in se pogovorili o vsem, kar nas teži, proglasi današnji zbor kot prvi nemi zbor bojovnikov iz Slovenskih gor. Strumnost in disciplina vseh navzočih borcev je znak, da se mi bojovniki zavedamo resnosti današnjega časa in važnosti naše organizacije »Boja«. Nato je tov. predsednik Janžekovič zaključil zbor in se zahvalil vsem navzočim tovarišem za mnogoštevilno udeležbo s pozivom, naj se mirno razidejo in ponese ideje naše organizacije tudi našim tovarišem v sosednje občine in sreže bratom Hrvatom.

St. Jurij pri Grosupljem. V nedeljo 12. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor krajevene organizacije. Prišlo je 150 mož in fantov, ki so manifestirali za poštenje, pravičnost in boljše bodočnost našega trpečega naroda. Govorili so en tovariš v imenu mladinske sekcije iz Ljubljane, dalje tov. Gombač iz Ljubljane, ki je v obširnem in zanimivem govoru pojasnil cilje in smernice Združenja borcev ter opisal težke razmere in krivice,

ze, planjave zoreče ajde, pašniki, detelja, otava, dozorelo sadje.

»Glejte, glejte! Čudo božje!« Naprej in naprej: holm in doli, brda, gorice, zelenice, ajda, vmes bele hiše v drevju, svetišča, vijuge cest pa modro nebo.

»Ne, ni mogoče! To ni vilajet, ne more biti!«

In vendar, čudo nepojmljivo: v ljudeh strah, bojazen, trpeči obrazi; v drugih zavist, mržnja, škodoželje, sovraštvo, mrki obrazi. Strah po hišah, po vaseh, strah v goricah, pohlep tujcev po tej zemlji. — Naprej, naprej!

Jurjeva trdnjava je na tleh. Oklopniki težko sopejo, klanci so bili vroči. — Glejte, glejte! Ljudska množica valovi, radostna, srečna. Goremberg se je umaknil s posadko proti Lenardgradu. Na Jurjevem tortu zavihra prapor udarnikov.

Naprej, naprej! Oklopniki puhajo v nove klance, prebijajo nove ovire, preganjajo strah, malodušje, naskakujejo vroči. Pred Jakobovim lortom se oddihajo, pripravijo za napadalni boj. Nato se zakade v trdnjavo, rušijo zidove, skale pokajo, trese se lort, posadka ga brani v obupnem boju; Dolembeg roti svoje zveste, jih ščuva nad kristjane, kaže osle, kolne Alaha, ga moli, roti in zopet kolne. Ko pade njegov poslednji sin pod sekalom nevernih glavrov, položi Dolembeg svojo krivo sabljo.

Oklopniki zapuščajo Jakobov fort, za seboj vlečejo na verigi plen, strah vilajeta; Dolembega, enega tigra, eno progasto hijeno, dva divja mačka, pa eno podkovano žabo.

pod katerimi trpi naše ljudstvo. Dalje sta govorila v imenu sosedne krajevene organizacije iz Grosuplja tovariša Zupančič in Dular, ki sta poudarjala potrebo izvajanja načrtnega gospodarstva. Vsi navzoči so navdušeno pritrjevali vsem govornim in izjavljali, da tako poštenih besed še niso slišali. Prišlo je tudi kakih pet nasprotnikov, ki pa se niso upali prav nič ugovarjati poštenim in pravičnim besedam govornikov, dasi so bili pozvani, naj se oglašijo. Sicer pa gre vse pošteno ljudstvo preko njih in vsa njihova agitacija proti nam naleti na gluha ušesa, kajti pošteno ljudstvo jih je v zadnjih letih spoznalo in ima danes o njih tako uničujočo sodbo, da si je ne upamo tu zapisati. Lahko pa si nasprotniki zapomnijo, da narod prizadejanih krivic ne pozabi.

Poljane nad Škofjo Loko. V nedeljo, dne 12. avgusta t. l. se je vršil v prostorih gostilne tovariša Mačka Franca ustanovni občni zbor »Boja« naše krajevene organizacije, ki je bil zelo dobro obiskan. Gostilniški lokali so bili polni naših somišljenikov. Občni zbor je vodil tovariš Čadež Alojzij, Poljane 3. Poročala pa sta predsednik Osrednjega izvršnega odbora tov. Kuster in tov. Šifrar, ki sta v vznešenih besedah pojasnila namen naše organizacije. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Čadež Alojzij, Poljane 3, blagajnik Krek Jožef, Poljane 18, tajnik Oman Janez, Hotovlje 7, gospodar Kržišnik Alojzij, Podobeno 1, ter odborniki: Šubic Ciril, Hotovlje 30, Šubic Avgust, Dobje 6, Peternej Pavel, Vinharje 5, Dolenc Pavel, Gabrška gora 16 in Krek Martin, Dolenčiče 14. Vse naše somišljenike pozivamo, da stopijo v naše vrste!

Borovnica. Zbrali smo se torej in pričeli z ustanovitvijo »Boja«. Tukaj v Borovnici je res križ. Ljudje imoviti, ugledni, ki bi lahko res veliko storili za organizacijo Boja, se nikakor ne upajo na dan, drug drugega se sramujejo in so prav taki, ko tisti kristjani, ki se ne upajo odkriti, kadar zvoni k molitvi. »Boj« ima namen združevati narod in ga osvoboditi strankarstva. Gotovim ljudem to ni po volji. Zakaj ne? »Zato, ker so zraven tudi klerikalci«, se glasi odgovor, ako vprašiš takega starokoptnega zakrknjenca. Ze tako so žalostni časi na svetu, nazadnje pa še taka zakrknjenost. Namesto ljubezni med narodom sejejo sovraštvo nekatere vodilne osebe med ljudi. Pamet vendar enkrat in stisnimo si bratsko roke in začnimo skupni boj za red, pravico in poštenje. Rama ob rami se borimo za zboljšanje razmer, prav tako kakor kadar bi nas Kralj klical pod orožje za obrambo domovine. — Bojevnik, opustimo stare fraze in bodimo res samo bojevnik. Vrzimo strankarstvo enkrat za vselej za plot v koprive!

Celje. V soboto, dne 1. septembra se bo vršil s pričetkom ob 20. uri v vrtni dvorani gostilne »Pri zelenem travniku« v Zavodni, drugi diskusijski večer vsega članstva. Vsi tovariši in prijatelji našega pokreta se vabijo, da se udeležijo v čimvečjem številu naših diskusijskih večerov, ki so za duhovni preporod našega pokreta absolutno potrebni, predvsem pa tudi za slehernega člana koristni, ker se jim bo nudila prilika, da se seznanijo s pravim ustrojem in poslanstvom organizacije »Boj«. — Tovariši, na delo!

Vransko. Krajevni izvršni odbor Združenja borcev v Celju dobiva številna vprašanja, kakšni so odnosi dr. Godničiča, odvetnika na Vranskem, do naše organizacije. Da preprečimo vsaka kriva tolmačenja, izjavljamo, da gospod dr. Godničič ni član Združenja borcev Jugoslavije »Boj« in tudi ni dobil pooblastila ne od centrale ali katerekoli krajevene edinice, na podlagi katere bi imel pravico javno zastopati naše gibanje.

Trbovlje. Organizacija se po končani gladovni stavki vidno razvija, člani pristopajo tptomoma, kar je popolnoma umljivo in obenem najlepši odgovor vsem neprijateljem. Ker je potrebno, da se razgovorimo o društvenih zadevah, bo članski sestanek v nedeljo, dne 2. septembra ob 9. uri dopoldne v društvenih prostorih. Dolžnost vsakega člana je, da se udeleži. — Ker je tombola dobro izpadla, je odbor sklenil, da priredi še letos na jesen tovariški izlet v Retje. Tovariše bomo pravočasno obvestili o tem. — Skupina se je udeležila občnega zbora v Laškem po svojih odposlancih in oddelkom kolesarjev. Vsa čast našim vrlim kolesarjem za požrtvovalnost, katero pokažejo vsak trenutek.

Rateče — Planca. Tudi našo obmejno vas je zajelo mogočno gibanje »Boja«, ki kot ogromen veletok zajema vse, kar je res poštenega in dobrega v našem narodu. Naša vas je že od nekdaj čutila narodno, kar dokazujemo Ratečani s tem, da smo kot neposredni sosedje Nemcev ohranili svoj jezik in omo neomajno značajnost ter poštenost, katera je lastna našemu slovenskemu narodu. Tembolj pa je utrjena v nas narodna zavest po prevratu, ko smo ma-

lodane prišli pod tujčevo težko pest. Dve tretjini rateške zemlje, polja, gozda in pašnikov je prišlo v oblast Italiji. Kaj vse se počenja z našo sicer skromno, a nam tako sveto zemljo, na kateri grabežljivi tujec gradi svoje utrdbe in jo spreminja v puščino, kako se naši ljudje škarnirajo in ovirajo pri delu vseh teh petnajst let, to se na kratko ne da povedati. Navedena dejstva pa nas utrjujejo v veri, da nam je lepša bodočnost zagotovljena le v naši lepi domovini Jugoslaviji, da moramo posebno mi, ki se po usodnem naključju nahajamo na skrajni severozapadni točki naše države, kot neposredni mejaši Italijanov in Nemcev, z vsemi silami delati, da bo Jugoslavija močna na zunaj, še prej pa, da bode močna in edina na znotraj. Da bode pri nas doma vladal red, pravica in poštenje, prav zato smo se tudi mi obmejni Ratečani oklenili »Boja«. — Dne 19. t. m. ob 10. uri se je namreč vršil pri nas v dvorani Mlekarske zadruge ustanovni občni zbor »Boja«. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Kirchmajer je otvoril zbor, pozdravil delegate tov. Florjančiča in tov. Šmuc iz Ljubljane ter navzoče, nato pa prečital pravila, nakar sta govorila tovariša Florjančič in Šmuc. Tov. Florjančič je v globoko zasnovanem govoru obrazložil namen »Boja« in kaj je dovedlo idealne voditelje, da so začeli boj za red, poštenje in pravico. Tov. Šmuc pa je v istotako lepem govoru povedal zanimive stvari iz našega gospodarstva ter svoja izvajanja podkrepil s točnimi številkami. Obema govornikoma so navzoči navdušeno odobraval. Pri volitvah, ki so se nato vršile, je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Jak. Kirchmajer, podpredsednik Jan. Kavalar, tajnik Luka Martinc, blagajnik Jan. Makovec, gospodar Andr. Kopavnik, arhivar Jan. Matjaš 85; odborniki, namestniki in nadzorstvo: Jan. Matjaš, Sebast. Petrič, Jož. Erlah, Jož. Petrič, Fr. Žerjav, Jan. Kerštanj, Jan. Toč. Odbor je sestavljen iz navdušenih in delavoljnih ljudi. Torej na delo! Borci v zbor! Živel »Boj«!

Velenje. Tudi pri nas se je že nekaj resnih mož navdušilo za pokret »Boja« in se odzvalo z resno voljo ter odposlalo pravila za ustanovitev krajevene organizacije Boja v Velenju. Kar pa smo si svobodno zbrali in se odločili, bomo pokazali s svojo pošteno voljo za čim hitrejše razširjanje tega visokga ideala. Ni dvoma, da bi nas nasprotniki vtopleli z raznimi frazami ter denuncijantstvom. Res je pa danes v Velenju, da ljudstvo postaja odločno in pogumno, da nastopi proti škodljivim pojavom, ki so pritali malega obrtnika, kmetu, rudarja itd. na rob propasti.

Priljubljeni odbor.

Mala Nedelja. Dne 19. avgusta se je vršil sestanek pripravljalnega odbora krajevene organizacije »Boja« v zaprtih prostorih gostilne g. Mihaliča. Na sestanku se je vse potrebno ukrenilo za ustanovni občni zbor, katerega se veseli vse pošteno ljudstvo, da po dolgem času zopet sliši potepnato pravico in resnico.

Laško ob Savinji. Oster glas rogu je presekjal jutranjo tišino tihega mesta, ko sem iz prijateljeve hiše zagledal dolgo disciplinirano kolono kolesarjev hiteti preko mostu. »Naši borci sol! sem vesel dejal. In ko sem kmalu nato segel njunima delegatoma, g. prof. Rateju in Kuharju v močne roke, sem občudoval navdušenje naših trpečih tovarišev, ki se niso uplašili dolge poti preko hribov k nam. Kmalu se je napolnila prostorna dvorana tov. Tropa, predsednika pripravljalnega odbora v Laškem, ki je po prihodu dopoldanskega vlaka otvoril ustanovni občni zbor nove važne edinice v Laškem. Najprej seveda pozdravni brzojav prvemu našemu borcu Nj. Vel. kralju. Ko se je pomeglo odobravanje, je pozdravil delegata iz Ljubljane, silno simpatičnega tov. Florjančiča, delegata iz Celja tov. dr. Voršiča, Gradišnika in Čučeka ter zastopnika oblasti g. Schwaba.

Dočim je tov. dr. Voršič v svojem poučnem nagovoru obrazložil brez težkoč vse, kar je imel na sporedu, in je na izredno jasn način podal temeljit pravni pouk o ustanavljanju novih edinic, je imel tov. Gradišnik s svojim ognjevitim govorom običajno smolo bojevniških govornikov, ki jo je pa kot discipliniran borec mirno prenesel. Besede tov. Florjančiča so užgale, podane v priprostem, pristrnem nagovoru na zbrane tovariše. Naredil je na nas vse najboljše utis in homo veseli, kadar ga bomo zopet zamogli pozdraviti v naši sredini. Po njegovem govoru so se vršile volitve izredno strumno in disciplinirano, da me je kar presenetilo — imam utis, da bo odbor imel lahko delo vsaj, kar se tiče soglasja članstva. Imena odbornikov:

Emil Perdih, gost, in mesar, predsednik; Trop Ognjeslav, hotelir, podpredsednik; Sadržar, tajnik in še petnajst odbornikov iz bližnje in daljne okolice. Ker je terensko ta delokrog preobsežen, se bodo v najkrajšem ča-

Preboj v Severne gorice

Noč. Štab severnega odseka je zbran pri važnem posvetu. Bavi se s poslednjimi pripravami, ugiblje še to in ono: poslednje presojanje bojnega načrta pred naskokom. Posamezni člani štaba govore kratko, sekajoče. Slednjič vstane šef štaba, zaključil posvet: »Načrt je dozorel. Ko zasine jutro, odrinemo. Dečki, naprej, v napadalni boj!«

Deževno, temotno jutro. Oklopní avto s krdelom udarnikov drvi po severni cesti. Vihti se samoviht, silen, preteč, na mokri cesti se dviga prah. Sprejad na drvihtu je zasidran ščit, strah novega časa, nad ščitom vihra prapor udarnikov. Naprej, naprej! Oklopnik tuli, se zaganja v zemljo Goremberga, pred oklopnikom gre strah, škrt in klelev begove vojske. Zadaj za težkim prodira lahki oklopnik s samitnim šefom. Tu je atmosfera dokaj lažja, ni toliko prahu, ne rožljanja težkih oklepov. Polagoma se razprši deževna megla in preko vilajeta sine solčni svit.

»Glejte, glejte to divoto!« se divi sanitetni šef divnemu okolju.

»Divno, sijajno!« pritrđi spremljevalec.

»Le kako je na svetu mogoče, da je ta divna zemlja vilajet?«

»Da, bil je, jutri ne bo več,« povzame šef.

Samovihti se vihte v klance, v gorice, se spuščajo v dole, mimo hiš, skozi naselja, mimo trat, mimo polj in livad.

»Glejte, glejte!«

Vinske gorice, hiše v brdih, lehe koru-

su ustanovile v vseh preostalih občinah še nove edinice.

Pri slučajnosti se je oglasil še kot zastopnik mladih prof. Čuček iz Celja, ki je v svojem iskrenem nagovoru pozval mlade v organizacijo, kjer je zanje mesto, ako hočejo kdaj sodelovati v odločanju svoje usode, ki jim temna in negotova stoji pred očmi. Po njegovem nagovoru je tov. Florjančič hotel še poročati o trboveljski zadevi, kar pa je moral opustiti. Nato se je zbor v miru in redu zaključil s pozivom novega predsednika, da stopijo v zbor delavcev »Boja« za novo bodočnost in močno domovino.

Zgornja Šiška. Pripravljali odbor »Boja« v Zgornji Šiški sklicuje informativni sestanek v soboto 1. sept. ob 20. v restavraciji Čarman v Zg. Šiški. Na sestanku bosta govorila delegata Osrednjega izvršnega odbora tov. Lorger in Kafol. Vsi somišljeniki so vabljeni na sestanek, da pokažemo enodušnost za naš pokret. Ustanovni občni zbor se bo vršil predvidoma v petek, 7. sept. ob 20. istotam.

Javna zahvala

Tovarišema

Stanetu Vidmarju in

Stanku Florjančiču v Ljubljani.

Čutimo si v prijetno dolžnost, da Vama smemo po nalogu našega članstva ter nam naklonjenega prebivalstva naše žalostne črne doline izraziti našo najtoplejšo zahvalo za Vajino požrtvovalno tovariško prizadevanje, da se je gladovna stavka rudarjev končala brez nepotrebnih žrtev.

Vajina pomoč je prišla ravno v pravem času in trenutku, ko je bila sila na vrhuncu in se za rešitev rudarjev trpinov, kateri so bili že obupani nad vsem, niso mogle zediniti posamezne frakcije, katerih prva dolžnost bi to bila, ne pa medsebojni prepir in borba za strankarske koristi.

Sprejmita torej pri tej priliki ponovno našo iskreno zahvalo ter vedita, da Vama, kot »Boja« slede vsi naši tovariši, vedoč pri tem, da stari pregovor še vedno drži:

V bratski in tovariški slogi je vedno moč.
Skupina bojevnikov Trbovlje.

Doma in na tujem

Kreditna banka »Kosovo« iz Giljanov, ki je zahtevala nad 36% obresti, je bila kaznovana z globo 1.154.923 dinarjev. Lepa vsota, pa še premalo za tako nesramno ropanje naroda.

Bivši blagajnik banke v Šabcu Jovan Pavlovič, je dobil za falzificiranje menic 9 let robije. Lep zaključek sijajne karijere.

Projektirana je zgradba železnice iz Skoplja v Tirano. Je gotovo velikega gospodarskega pomena, zlasti za francosko družbo, ki jo bo gradila.

FRANC PELKO TRGOVEC

NOVO MESTO, Kralja Petra trg 16,

priporoča svojim cenjenim odjemalcem svojo zalogo pristnega blaga, izgotovljenih oblik ter perila po najnižjih cenah.

Priporoča se renomirana tvrdka:

Matej Orehek

Ljubljana, Kolodvorska ul. 26
Ustanovljena leta 1897

Ugoden nakup raznovrstnega dobrega blaga po nizkih cenah. Posebno se opozarja na veliko zalogo »ORO« čevljev, domačega ročnega izdelka.

Trgovci uživajo poseben popust!

SLOVENIA-TRANSPORT

ŽELEZNIŠKO - CARINSKO, ŠPEDIJSKO IN TRANSPORTNO PODJETJE

Ljubljana, Miklošičeva cesta
Ekspoziture: Maribor, Jesenice in Rakek

Naslov za brzojavke: SLOVENIATRANSPORT — Telefon interurban 27-18
Poštni predal 239 — Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani 14.650

Disciplinsko preiskavo zoper vse člane mestnega sveta z županom na čelu je odredila v Subotici banska uprava. No, nič hudega, saj je preiskava le disciplinska in ne kriminalna.

Boj dragemu sladkorju so napovedali kmetje v okolici Vrbsa. Namesto njega so začeli uporabljati dar božji, ki mu pravimo med. Sladkorni tvorničarji so v skrbeh, kaj bo. Je enostavno: sladkor naj prodajajo ceneje.

Bolgarija uvede monopol na sol, tobak, alkohol in petrolej. Doslej monopola namreč ni bilo. Zdaj pa pojde Bolgarija še dalje kot naša država. S tem upa povečati državne dohodke.

Kaj pravi Mussolini. Med manevri je Mussolini rekel oficirjem te-le besede: »Vsi narodi, ki so našemu enaki, se potegujemo za mir. Nihče ne mara vojne, toda vojna je v zraku; vsak hip lahko izbruhne. Pripravljani moramo biti ne za jutrišnje, ampak za današnje vojno. V juliju mesecu je prišlo do takega političnega položaja, ki je bil podoben položaju leta 1914. Ako mi ne bi bili poslali nobenih čet na mejo, bi bilo nemara potrebno, da bi se zatekli k topovom. Ničesar takega človeštvo še ni izumilo, kar bi moglo nadomestiti armade, ki na najjasnejši in najprijemljivejši način izražajo moč kakšnega naroda.« Lepo je govoril in vsi se radi skladamo z njegovim mnenjem, in sicer tem bolj, ker njegove besede veljajo tudi za nas.

Pravične cene služijo narodni celoti. Tako piše »Völkischer Beobachter« z dne 28. avg. V nadaljnjem pravi: »Prenizke cene za živila pomenijo obubožanje poljedelstva. Radi tega poljedelstvo izgubi možnost, dajati naročila trgovini in obrti, to se pravi, prestane biti važen naročnik našega notranjega trga. Posledica je, opustošenje celokupnega gospodarskega življenja... Pravične cene za poljedelske proizvode torej povzročajo pogon gospodarstva. Kaj koristijo delavcu v mestu še tako nizke cene za maslo in za meso, če pa mora zato izgubiti delo.« Zato so Nemci, da uredijo tržne cene, izdali poseben zakon, državni prehranbeni zakon. Tudi pri nas se čuti neupravičeno velika razlika med industrijskimi in poljedelskimi proizvodi. Zato je naš kmet obubožal, zato je delavec brez posla, trgovec v zagati.

Avstrija bi hotela povečati svojo vojsko. Francija pravi, da bi to dovolila, ako bi povečanje služilo edinole ohranitvi miru. Avstrija bi rabila nove čete zato, ker dosedanji kader ne zadostuje za borbo zoper nacional-socialiste in druge. Za sedaj se bore proti njim z obešanjem.

Avstrija je dobila od Francije in tudi Nemčije nasvet, naj se sporazume z Malo antanto. Če ji bo le Mussolini to dovolil, kajti Rimljan je hud mož.

Avstrijski minister Sušnik se je zadnje tedne hudo uveljavljal. Imel je najprej se-

stanek z Mussolinijem v Firenci, nato je odšel v Nico, kjer pravijo, da je imel tajen sestanek z nekim franc. diplomatom, nato je baje na povratku imel tajen sestanek zopet z Mussolinijem in končno še v Baselu tajen sestanek z Barthoujem. Dobro se je zavrtel. Nova metla dobro pometa.

Sušnik in Mussolini sta sklepala v Firenci, da bosta Avstrija in Italija storili naslednje: 1. nadaljevali politiko dr. Dollfussa; 2. ohranili avstrijsko neodvisnost; 3. poglobili trgovinske odnose; 4. ustanovili svobodno cono v tržaškem pristanišču za Avstrijo; 5. si bo Avstrija zgradila s Italijo pomočjo lastno trgovsko mornarico; 6. da bodo Avstriji in Italijani izmenjavali profesorje in dijake; 7. da bodo Italijani dajali avstrijskim turistom olajšave.

V Saarskem področju se vedno bolj napenjajo odnosi med pristaši Francije in Nemčije. Londonski listi se boje, da ne bi izbruhnila meščanska vojna. Še tega bi se manjkalo. Hitler je v nedeljo v Koblenzu izjavil, da mora Saara k Nemčiji in da je to vprašanje edina stvar, ki še loči dva tako velika naroda kot sta Francija in Nemčija. Bomo kmalu videli — januarja 1935 — kako se bo odločilo »ljudstvo«, ko bo glasovalo.

V saarski pokrajini je prebivalstvo večinoma katoliško. Zato je nemški vladi mnogo na tem, da si pridobi simpatije katoličanov. Videti je zadnje čase, da se trudi ugoditi Vatikanu. V sili še vrag muhe žre.

Madjarska se tajno oborožuje, trdi »Paris Soir«. Že zdaj ima 400 bojnih aeroplanov. Caveant consules...

Med Rusijo in Japonijo vse bolj narašča napetost. Japonci kar na debelo zapirajo ruske nameščenice Vzhodno-kitajske železnice, češ, da so sabotažniki, ker je bilo vrženih v zrak cela vrsta mostov in napadenih mnogo vlakov. Sovjeti so ostro protestirali, tako, da je ta nota skoro ultimatum. Japonci in Rusi so začeli koncentrirati čete ob meji. Še malo, pa bomo imeli vojsko. Zopet bomo lahko brali o grozotah eksplozij in plinskih napa-dov. Življenje je pa res preveč lepo, da ga človek ne bi ljubil.

ZBOR. V Beogradu je izšla 25. t. m. prva številka revije »Zbor« z odlično vsebino. Piše tudi o našem bojevniškem gibanju. Naslov: »Zbor«, Beograd, Prestolonaslednikov trg št. 1 III-8. Celoletna naročnina 60 Din, do konca tega leta 25 Din. Čekovni račun št. 56.915. Toplo priporočamo.

Dobrovoljci! Dne 4. sept. (v torek!) se vrši redni mesečni sestanek pri tov. Krečiču na Vidovdanski cesti ob 20. uri.

V slučaju, da bi se sestanek vršil na drugem mestu, se bo to objavilo v dnevnem časopisu.

Skupina bojevnikov Št. Vid nad Ljubljano. Godbeni odsek skupine bojevnikov Št. Vid n. Ljublj. kupi 16—25 dobro ohranjenih instrumentov — pihala. Ponudbe poslati na Jernej Logar, trgovec Št. Vid.

Veliki in drobni oglasi v »Prelomu« za Trbovlje. Trgovci, obrtniki in delavci, ne odklanjajte oglasov v »Prelomu«! Samo za domače tvrdke na domači zemlji.

Drobni oglasi

ČEBULO, BELI IN ROZA KROMPIR dobavlja vagonsko in kosovno najceneje, Uršič, Moškanjci.

UČENKA IZ TRBOVELJ. Dva fanta po 15 let stara, ki imata 2 meščanski šoli z odliko, pridna, zanesljiva in imata veselje do ključavničarske obrti ali mehanične, iščeta mesta. — Andrej Zemlak, Retje 63, Ivan Drnovšek, Retje 6. — Oba p. Trbovlje.

PRODAM POSESTVO v prometnem kraju na lepi legi ob cesti; potrebno samo polovico gotovine, ostanek se lahko plača obročno. Pojasnila daje Kadičnik Jos., pekarna Senovo pri Rajhenburgu.

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in puding praški znamke »ADRIA«

MIDOFER ALOJZIJ TRGOVEC

NOVO MESTO, Kralja Petra trg 20,
se priporoča cenjenim kupcem.

Solidne cene

s u k n a

in izgotovljenih

o b l e k.

„HERKULES“ čevlji

z gumijevimi in usnjatimi podplati so najmočnejši vsled tega tudi najcenejši.

Zahtevajte povsod le samo

„HERKULES“ čevlje

kateri so popolnoma domačega izdelka.

Se priporoča

Ivan Prešeren
tovarna čevljev, Kranj

KERAMIKA

TOVARNA PEČI, ŠTEDILNIKOV ITD.

J. KLEMENČIČ

D. Z. O. Z.

NOVO MESTO

Najugodnejše nudi:

Šamotne peči,
bele pečnice za štedilnike,
majolika peči,
lončeno posodo,
gline iz lastnih rudnikov,
belo žgano, ognjavar-
no 1700°,
šamotno moko,
kremenjakov pesek
(kvarc),
okraske za arhitekturne
stavbe,
kompletne štedilnike,
ploščice za oblaganje
hodnikov in kopaljšč

ŠPECERIJSKA IN GALANTERIJSKA TRGOVINA

A. OBLAK

NOVO MESTO

KRALJEVIČA PETRA TRG

PRIPOROČA

svojim
cenjenim kupcem
blago po najnižjih
cenah

Priporoča se tvrdka

I. PICEK

NOVO MESTO,
Kraljeviča Petra trg,

Z ŽELEZNINO IN ŠPECERIJU